

اجماع، استحسان، تقلید اور قیاس: کتابیات

شیر نوروز خان ☆

اجماع کتب

- ۱- ابن حزم، ابن محمد علی بن احمد بن سعید
مراتب الاجماع / ابن محمد علی بن احمد بن سعید و تقد مراتب الاجماع ابن تیمیہ القاہرہ: مکتبہ
القدس، ۱۳۵۷ھ، ۱۸۸۱ء ص
- ۲- ابن المنذر، امام
الاجماع، قطر: رائے الحاکم الشرعیہ والشون الدینیہ، ۱۹۸۱ء م، ۱۵۸ ص
- ۳- عبدالرزاق، علی
الاجماع فی الشرعیہ الاسلامیہ، القاہرہ: دار الفکر العربی، ۱۹۴۷ء م، ۱۱۳ ص
- ۴- عبدالفتاح، الحسین
الاجماع، مصدر ثالث من مصادر الشریع الاسلامی، ط: دار الاتحاد العربی، ۱۹۷۹ء م، ۲۹۶ ص
- ۵- عثمانی، محمد رفیع
نقد میں اجماع کا مقام، کراچی: ادارہ المعارف، ۱۹۷۹ء، ۶۳ ص
- ۶- کمال فاروقی
اجماع اور باب اجتہاد / اردو ترجمہ، مظہر الدین صدیقی، کراچی: مرکزی ادارہ تحقیقات اسلامیہ،
۱۹۶۵ء، ۴۴ ص

مقالات

- ۷- ابو زہرہ
”اجماع امت اور علماء یورپ کا غلط طرز فکر“ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۴:۳ (جنوری ۱۹۶۸) ۴۷-۴۹

☆ لاہورین، ادارہ تحقیقات اسلامی، بین الاقوامی اسلامی یونیورسٹی، اسلام آباد

۸۔ احمد حسن

”الاتجاه الجدید للجماع“ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۱۳: ۳۰-۳۱ (یونیو - دسمبر ۱۹۷۷ م)

۲۲۸-۲۱۳

۹۔

”الجماع - سرچشمہ وحدت ملی“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷۷: ۵۰ (جنوری ۱۹۷۰) ۵۰۵-۳۸۵

۱۰۔

”مقتدین مکاتب فقہ کا نظریہ الجماع“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳۶: ۱ (اکتوبر ۱۹۶۸ء) ۳۶۰-۲۴۹

۱۱۔ ٹوکی، دلی حسن

”پوتے کی میراث الجماع امت کی روشنی میں“ بینات (کراچی) ۲۵: ۱۰ (صفر ۱۸۸۷ھ) ۳۹-۲۹

۱۲۔ جناتی، محمد ابراہیم

”الجماع“ المجلس (لاہور) ۳۳: ۲ (جنوری - فروری ۱۹۹۱ء) ۶۷-۳۱

۱۳۔ جعفری، رئیس احمد

”الجماع اور باب اجتہاد“ ثقافت (لاہور) ۱۳: ۳۱ (جون ۱۹۶۵) ۳۷-۳۱

۱۴۔ خالد مسعود

”الجماع کی تین قسمیں“ میثاق (لاہور) ۳۹: ۹ (اکتوبر ۱۹۶۳) ۲۸-۳۳

۱۵۔ شاہد، ایم اے

”الجماع اور اجتہاد“ تاج (کراچی) ۱۸: ۹ (ستمبر ۱۹۷۳ء) ۶۰-۶۱

۱۶۔ عبدالمالک

”الجماع امت“ ترجمان القرآن (لاہور) ۳۱: ۳ (اکتوبر ۱۹۸۵ء) ۱۱-۱۶

۱۷۔ علوی، محمد سعید الرحمن

”الجماع“ منہاج (لاہور) ۳۳: ۳ (جولائی ۱۹۸۵ء) ۲۰۵-۲۱۱

۱۸۔ غفاری، نور محمد

”الجماع امت کی شرعی حیثیت“ بینات (کراچی) ۲۵: ۱ (اگست ۱۹۷۴ء) ۱۳-۲۱

- ۱۹۔ الفاروقی، اسماعیل راجی
”الاجتہاد والاجماع کھرفی الدنیا میکہ فی الاسلام“ المسلم المعاصر (بیروت) ۹۵: ۳۳ یناریہ۔ مارس
- ۱۸۔۵ (۱۹۷۷م)
- ۲۰۔ فاروقی، کمال احمد
”اجماع اور اجتہاد“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۹۵: ۱۸ (مارچ ۱۹۶۳) ۳۰۔۱۸
- ۲۱۔ فضل الرحمن
”اسلام کے ابتدائی عہد میں سنت، اجماع اور اجتہاد کے تصورات“
فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۵: ۲ (جولائی - اگست ۱۹۶۳) ۷۔۳۳
- ۲۲۔
”اسلم والاجتہاد والاجماع فی العهد الاسلامی الاول“ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۳۵: ۱ (ایلول ۱۹۶۵م) ۲۲۔۱
- ۱۶۔۱۰۶، ۱۳۔۱ (مارس ۱۹۶۶م)
- ۲۳۔ کاکا خیل، محمد نذیر
”اجتہاد و اجماع مفتی محمد عہدہ کی نظر میں“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۱۲ (جون ۱۹۷۰) ۸۹۶۔۹۰۰
- ۲۴۔ لودھی، طیب شامین
”اجماع امت اور قانون سازی میں اس کی حیثیت“ ترجمان القرآن (لاہور) ۹۲: ۱ (ستمبر ۱۹۷۹)
- ۲۳۔۹، ۲۳: ۹۲ (اکتوبر ۱۹۷۹) ۱۶۔۹
- ۳۵: ۹۲ (نومبر ۱۹۷۹) ۱۷۔۹
- ۲۵۔ محمد الفراوی
”الاجماع حقیقت و بحیہ عند المذاهب الاسلامیہ“
رسالہ التقرب (لہران) ۳۵: ۳ (شعبان ۱۹۹۳م) ۸۱۔۱۰۶

۲۶۔ محمد حاشم

”اجماع اور اس کی حقیقت“ برهان (دہلی) نمبر ۱ (جولائی ۱۹۳۸) ۹-۳۲

۲ (اگست ۱۹۳۸) ۹۶-۱۳۷

۳ (ستمبر ۱۹۳۸) ۱۷۹-۱۸۸

۲۷۔ مودودی، سید ابوالاعلیٰ

”قانون سازی شوری اور اجماع“ ترجمان القرآن (لاہور) ۳۲۴۳-۳ (مئی ۱۹۵۵) ۱۳۳-۱۳۸

۲۸۔ نعیم صدیقی

”قرآن و حدیث، اجتہاد، قیاس، اجماع“ ترجمان القرآن (لاہور) ۵۰۵-۴ (جون ۱۹۸۶) ۳۱-۴۴

استحسان

۲۹۔ محمد رفیق

نظریہ الاستحسان فی الفقہ الاسلامی مع نظریہ العدالہ فی القانون الوضعی، اسلام آباد:
الجامعہ الاسلامیہ العالیہ، ۱۹۹۳ م، ۲۹۸ ص

۳۰۔ احمد حسن

”استحسان“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۴۶۱۳ (اکتوبر ۱۹۷۳) ۲۲۳-۲۴۳

۳۱۔

”صدر اسلام میں اجتہاد، رائے، قیاس اور استحسان“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۴۶۱۳

(اکتوبر ۱۹۶۶) ۱۷۷-۱۹۸

۳۲۔ بخاری، سید عبدالرحمن

”استحسان“ منہاج (لاہور) ۴۶۱۳ (اکتوبر ۱۹۸۵) ۵۲-۲۳۸

۳۳۔ السعیری، محمد علی

”الاستحسان المقارن“ التوحید (لہران) ۳۵ (رجب شعبان ۱۴۰۳ھ) ۷۲-۸۵

۳۳۔ سامی الغریبی

”یحییٰ الاتحسان عند المذاهب الاسلامیہ“ رسالہ التقریب (محرران) ۲۵۲ (رمضان - شوال ۱۹۹۵

م) ۱۹۸-۲۰۹

۳۵۔ قادری، شجاعت علی

”امام ابوحنیفہ اور استحسان“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۹۳۱ (مارچ ۱۹۸۳) ۵۸-۳۳

۳۶۔ القاسمی، القاضی مجاہد الاسلام

”الاتحسان“ فی ضوء الکتاب والسنة ”البعث الاسلامیہ (لکھنؤ) ۷۳۵ (اکتوبر ۱۹۹۰ م) ۷۳-۷۴

تقلید

کتب

۳۷۔ ابراہیمی، عبدالرضا

رسالہ التقلید۔ کرمان: مطبعہ السعاده، ۱۳۵۲ھ، ۹۲ ص

۳۸۔ ابوالقاسم بن زین العابدین بن کریم

اجتہاد و تقلید۔ کرمان: چاپخانه سعادت، ۲۹۳ ص

۳۹۔ الاصفہانی، الشیخ محمد حسین

الاجتہاد والتقلید۔ النجف: دارالکتب الاسلامیہ، ۱۹۵۷ م، ۱۳۸ ص

۴۰۔ البروجردی، آقا حسین الباطناتی

انیس المقلدین فی احکام الدین۔ تہران: مرکز فروش تہران، ۱۳۶۶ م، ۸۳ ص

۴۱۔ تھانوی، محمد اشرف علی

تقلید و اجتہاد۔ کراچی: دارالاشاعت، ۱۰۴ ص

۴۱ ب.....

تشیع التقلید فی مسئلہ اجتہاد و تقلید۔ لاہور: نعمان پبلشنگ کمپنی، ۱۷۷ ص

۳۲۔ راشدی، ابو محمد بدیع الدین شاہ

تقدید سدید بر رسالہ اجتہاد و تقلید، وزیر آباد: ادارہ احیاء تراث اہل السنہ، ۱۹۸۲ء، ۳۱۳ ص

۳۳۔ رضا الصدر

الاجتہاد والتقلید۔ بیروت: الکتاب اللبنانی، ۱۹۷۵ء

۳۴۔ شاہ ولی اللہ دہلوی

عقد المجید/ سندھی ترجمہ غلام حسین جلبائی۔ حیدر آباد شاہ ولی اللہ اکیڈمی، ۱۹۶۶ء، ۱۳۳ ص

۳۵۔ شاہ ولی اللہ دہلوی

عقد المجید فی احکام الاجتہاد والتقلید۔ القاہرہ: مطبعہ الشریکۃ المطبوعات العلمیہ، ۱۳۲۹ھ، ۶۳ ص

۳۶۔ الشیخ علی محمد امین

القول السدید فی کشف حقیقۃ التقلید۔ القاہرہ: دار الصحفۃ، ۱۹۸۵ء، ۱۱۰ ص

۳۷۔ شوکانی، محمد بن علی

حقیقت تقلید و اجتہاد ترجمہ، القول المفید فی اولہ اجتہاد و تقلید/ محمد بن علی شوکانی، ترجمہ طیب

شامین لودھی، ملتان: فاروقی کتب خانہ، ۱۳۸ ص

۳۸۔

القول المفید فی اولہ الاجتہاد والتقلید۔ (القاہرہ): ۱۹۲۹ء، ۵۲ ص

۳۹۔ کاندھلوی، محمد اوریس

اجتہاد اور تقلید کی بے مثال تحقیق۔ لاہور: جامعہ اشرفیہ، ۱۳۳ ص

۵۰۔ گوندلوی، محمد یحییٰ

مقلدین ائمہ کی عدالت میں۔ گوجرانوالہ: ادارہ اشاعہ الحدیث، ۱۹۸۲ء، ۲۲۳ ص

۵۱۔ محمد الاسوئی

الاجتہاد والتقلید فی الشرعیہ۔ قطر: الثقافۃ للشر، ۱۹۸۷ء

۵۲۔ محمد طیب

اجتہاد اور تقلید۔ دیوبند: ادارہ تاج المعارف، ۱۹۶۰ء، ۲۱۰ ص

۵۳۔ النابلسی، عبدالغنی

خلاصہ التحقیق فی بیان حکم التقليد والتفنیق۔ استنبول: دار الشفق، ۳۸۳ ص

۵۳۔ ب۔ نجم، محمد افضل خان

القول السدید فی اثبات التقليد، سرگودھا: انصار آرٹ پریس، ۱۹۹۳ء، ۱۷۳ ص

۵۴۔ یوسف، صلاح الدین

اہل حدیث اور اہل تقلید۔ لاہور: ادارہ الاعتصام، ۱۹۷۶ء، ۸۰ ص

مقالات

۵۵۔ ”اجتہاد و تقلید“ بینات (کراچی) ۵۳:۲ (مئی - جون ۱۹۸۲) ۳۸-۳۲

۵۶۔ ”اجتہاد و تقلید“ المجلس (لاہور) ۳۳:۳ (مارچ - اپریل ۱۹۹۱) ۲۰-۲۸

۵۷۔ احمد حسن

”مکاتب فقہ دور تقلید سے پہلے۔ ایک تاریخی مطالعہ“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰:۶ (اپریل ۱۹۶۹)

۷۵۰-۷۳۱

۵۸۔ الطاف جاوید

”دفعہ ہی نظام حائے فکر تقلیدی اور تخلیقی“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲:۶ (جولائی ۱۹۶۸) ۵۶-۶۳

۵۹۔ غلیل المیس

”خلاصہ التحقیق فی مسائل التقليد والتفنیق“ الفکر الاسلامی (بیروت) ۹:۳

(کانون الاول ۱۹۸۰ م) ۳۸-۶۳

۶۰۔ رحمانی، خالد سیف اللہ

”بحث فی التقليد والتفنیق“ البعث الاسلامی (لکھنؤ) ۳۸:۱ (نمبر ایس-مارس ۱۹۹۳) ۵۲-۶۰

۶۱۔

”تقلید اور تفنیق“ بحث و نظر (پٹنہ) ۹:۳ (اپریل - جون ۱۹۹۰) ۲۶-۹۹

۶۲۔ ساجدہ محمد حسین بٹ

”قاضی محب اللہ بہاری اور ان کے نظریہ تقلید پر اجمالی تبصرہ“ منہاج (لاہور) ۳۶۴ (جولائی -

ستمبر ۱۹۹۶) ۱۳۳-۱۳۱

۶۳۔ سامی الغریبی

”المنہاج عند المذاهب الاسلامیہ“ رسالہ المقرب (محرران) ۹۵۳ (۱۹۹۶) ۱۸۲-۲۰۶

۶۴۔ سیح عاطف

”الاجتہاد والتقلید“ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۴۰۵ (دسمبر ۱۹۷۰) ۷۵-۱۰۵

۶۵۔ عبد الرشید، خواجہ

”تقلید جامہ“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷۱ (جنوری - فروری ۱۹۶۴) ۹۳-۹۶

۶۶۔ عبد الواحد

”المنہاج والتفہیم“ منہاج (لاہور) ۵۲ (جنوری ۱۹۸۶) ۵۵-۱۰۰

۶۷۔ عثمانی، ظفر احمد

”تقلید کے بارے میں ایک گفتگو“ ابلاغ (کراچی) ۱۰۵ (جنوری ۱۹۶۸) ۲۴-۳۶

۶۸۔ قادری، سید معین الدین

”المنہاج والتفہیم فی الفقہ الاسلامیہ“ المسلم المعاصر (بیروت) ۳۹:۱۰ (اپریل-یولیو ۱۹۸۴) ۸۷-۸۸

۶۹۔ محمود، عبد الحلیم

”الفقہ الاسلامیہ بین الاصلہ والتقلید“ الفکر الاسلامی (بیروت) ۵۲ (۱۹۷۱ م) ۱۰-۱۵

۷۰۔ مرتضیٰ مطہری، شہید

”الاجتہاد اور تقلید“ توحید (قم، ایران) ۵۱۰ (دسمبر-جنوری ۱۹۹۳) ۴۳-۷۲

۷۱۔ معصومی، محمد صغیر حسن

”شاہ ولی اللہ کا نظریہ تقلید“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۳۰۸ (جون ۱۹۷۱) ۹۴-۹۳

۷۲۔ النابلسی، عبد الغنی (مترجم)

”خلاصہ التعمیق فی بیان حکم المنہاج والتفہیم“ الفکر الاسلامی (بیروت) ۱۵۹ (تشرین الثانی ۱۹۸۰ م)

۷۳۔ نعمانی، عبدالرشید

”تخلید مجتہدین خیر القرون“ بیانات (کراچی) ۲۳۳۳ (نومبر ۱۹۷۸) ۲۵-۱۷

قیاس

۷۴۔ ابن تیمیہ

القیاس فی الشرع الاسلامی، بیروت: دارالافتاء الجلیدہ، ۱۹۸۲ م، ۲۰۶ ص

۷۵۔ احمد حسن

”صدر اسلام میں اجتہاد“ رائے، قیاس اور استحسان، فکر و نظر (اسلام آباد) ۳۵۳ (اکتوبر ۱۹۶۶)

۱۹۸-۶۷

۷۶۔ الرازی، ابی بکر احمد بن علی

المفصل فی الاصول (ابواب الاجتہاد والقیاس)، لاہور: مطبعہ المکتبہ العلمیہ، ۱۹۸۱ م، ۲۳۳ ص

۷۷۔ جناتی، محمد ابراہیم

”اجتہاد کے منابع میں قیاس“ المجلس (لاہور) ۹۵۵ (ستمبر ۱۹۹۳) ۲۲-۲۳

۱۰۵۵ (نومبر ۱۹۹۳) ۲۶-۲۷

۷۸۔ عبدالقدوس، محمد

”اسلام میں اجتہاد و قیاس کا مقام“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳۵۳ (جون ۱۹۷۶) ۱۰۵۷-۱۰۶۹

۷۹۔ عبد المنان

”کیا اجتہادی و قیاسی مسائل شریعت ہیں؟“ ترجمان المدینہ (لاہور) ۳۵۹ (جون ۱۹۸۶) ۳۲-۳۳

۸۰۔ قاضی، سعید اللہ

”ابوبکر الجصاص اور اجتہاد و قیاس“ اقبال ریویو (لاہور) ۳۵۶ (جنوری ۱۹۸۱) ۷۵-۱۰۰

۸۱۔ الندوی، مجیب اللہ

”القیاس فی الاسلام“ الرشاد (اعظم گڑھ) ۳۵۳ (نایر-مارس ۱۹۹۰) ۵۳-۶۱

۸۲۔ نعیم صدیقی

”قرآن و حدیث، اجتہاد، قیاس، اجماع“ ترجمان القرآن (لاہور) ۳۵:۵ (جون ۱۹۸۶) ۳۱-۳۳

۸۳۔ ہاشمی، سید محمد متین

”تشریح الاسلامی میں قیاس کا مقام“ المعارف (لاہور)

۱۵۳ (نومبر ۱۹۸۱) ۳-۱۵

۱۳۳ (دسمبر ۱۹۸۱) ۱۵-۳۰

۸۴۔

”تشریح اسلامی میں قیاس کا مقام“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷:۲۶ (جنوری ۱۹۷۹) ۲۸-۳۷

IJMA

85. Ahmad Hassan
"The Argument for the Authority of Ijma". *Islamic Studies* (Islamabad) 10:1 (March 1971) 39-52.
86. _____
"The Classical Definition of Ijma". *Islamic Studies* (Islamabad) 14:4 (Winter 1975) 261-270.
87. _____
"Comparative Study of Ijma, Sangha, Sanhedrin and Church". *Islamic Studies* (Islamabad) 11:4 (December 1972) 251-270.
88. _____
The Doctrine of Ijma in Islam. Islamabad : Islamic Research Institute, 1976, 274p.
89. _____
"Ijma an Integration Force in the Muslim Community". *Islamic Studies* (Islamabad) 6:4 (December 1967) 389-406.
90. _____
"Ijma in the Early Schools". *Islamic Studies* (Islamabad) 6:2 (June 1967) 121-140.
91. _____
Modern trends in Ijma". *Islamic Studies* (Islamabad) 12:2 (June 1973) 121-152.

92.

The Political Role of Ijma". *Islamic Studies* (Islamabad) 8:2 (June 1969) 135-150.
93. Ausaf Ali
"The Institution of Ijma : its Concept, Efficacy and Politics in Islamic Society". The *Universal Message* (Karachi) 11:9 (Feb. 1990) 11-15."
94. Faruki , Kemal A.
"Ijma and Ijtihad for Modern Conditions". *Al-ahlibba* (Lahore) 4:4 (April 1973) 24-32.
95.

"Ijma and Ijtihad for Modern Conditions.. *The Voice of Islam* (Karachi) 20:11 (August 1972) 585-592.
96.

"Ijma and Ijtihad for Modern Conditions . *Islamic Order* (Karachi) 1:2 (1979) 76-83.
97.

"Ijma and the Gate of Ijtihad: Karachi : Gateway Publications, 1954, 42p.
98.

"Ijtihad and Ijma : In : Kemal A. Faruki. *Islamic Jurisprudence*. Karachi : Pakistan Publishing House, 1962, p.152-165.
99.

Isma and Ijma ; In : Kemal A. Faruki. *Islamic Jurisprudence*. Karachi Pakistan Publishing House, 1962, p 67-74.
100. Faruqi, Muhammad Y.
"The Development of Ijma the Practices of the Khulafa al Rashidun and the views of the Classical Fuqaha". *American Journal of Islamic Social Siences* (Herndon) 9:2 (summer 1992) 173-187.
101. Fazlur Rahman
"Concepts Sunnah, Ijtihad and Ijma in the Early Period". *Islamic Studies* (Islamabad)1:1 (1962) 5-21.
102. Kamali. Mohammad Hashim
Ijma or Consensus of Opinion ; In : Mohammad Hashim Kamali. *Principles of Islamic Jurisprudence*., Selangor Darul Ehsan : Pelanduk Publications, 1989, p. 211-247.

103. Majid Khadduri (tr.)
on Consensus (Ijma); In : Majid Khadduri. *Islamic Jurisprudence Shafi*
is Risala. Baltimore : The Johns Hopkins Press, 1961, p.285-287.
104. Muslehuddin, Muhammad
Ijma or Consensus and Other Source of Law ; In : Muhammad
Muslehuddin. *Philosophy of Islamic Law and the Orientalists*. Lahore :
Islamic Publications, p.146-148.
105. Weiss, Bernard G.
Ijma ; In: *The Encyclopedia of Religion*. New York : Macmillian,
1987, Vol.7. p.89-90.
106. Yousuf, S.M.
A Study of Iqbal's Views on Ijma. *Iqbal Review* (Lahore)3:3
(October 1962) 17-25.

ISTIHSAN

107. Ahmad Hasan
The Principle of Istihsan; In : Ahmad Hasan. *Analogical Reasoning in*
Islamic Jurisprudence. Islamabad : Islamic Research Institute, 1986,
p.424-462.
108. _____
"The Principle if Istihsan in Islamic Jurisprudence". *Islamic Studies*
(Islamabad) 16:4 (Winter 1977) 347-362.
109. Kamali, Mohammad Hashim.
Istihsan or Equity in Islamic Law; In : Mohammad Hashim Kamali.
Principles of Islamic Jurisprudence. Selangor Darul Ehsan : Pelanduk
Publications, 1989, p.309-338.
110. Majid Khadduri (tr.)
On Juristic Preference (Istihsan); In : Majid Khadduri. *Islamic*
Jurisprudence : Shafi'i's Risala. Baltimore : The Johns Hopkins Press,
1961, p.304-332.
111. Muslehuddin, Muhammad
Istihsan or Juristic Preference ; In : Muhammad Muslehuddin.
Philosophy of Islamic Law and the Orientalists. Lahore: Islamic
Publications, p.150-155.

TAQLID

112. Al-Alwani, Taha J.
"The Scop of Taqlid". *American Journal of Islamic Social Sciences* (Herndon) 9:3 (1992) 383-387.
113. _____
"Taqlid and Ijtihad". *American Journal of Islamic Social Sciences* (Herndon) 9:2 (Summer 1992) 233-242.
114. Faruki, Kemal A.
Ijtihad and Taqlid; In : Kemal A. Faruki. *Islamic Jurisprudence*. Karachi : Pakistan Publishing House, 1962, p.88-99.
115. Hallaq, Wael B.
"Issues and Problems (Ijtihad and Taqlid)" *Islamic Law and Society* (Leiden) 3: 2 (1996) 127-136
116. Jackson, Sherman A.
"Taqlid Legal Scaffolding and the Scope of Legal Injustions in Post Formative Theory : Mutlaq and Amm in the Jurisprudence Shihab al-Din al -Qarafi". *Islamic Law and Society* (Leiden) 3:2 (1996) 165-192.
117. Mohammad Fadel
"The Social Logic of Taqlid and the Rise of the Mukhatar". *Islamic Law and Society* (Leiden) 3:2 (1996) 193-233.
118. Powers. David S. (ed.)
Ijtihad and Taqlid : Special Issue of *Islamic Law and Society*. Vol.3 No.2 (June 1996), Leiden : E.J. Brill, 1998, 304 p.
119. Shah, Nasim Hasan
"Ijtihad and Taqlid" *Dawah Highlights* (Islamabad) 5:1 (1994) 10-13.

QIYAS

120. Ahmad Hasan
"The Definaion of Qiyas in Islamic Jurisprudence". *Islamic Studies* (Islamabad) 20:3 (1991) 201-226.
121. _____
The Development of the Principle of Qiyas-an Historical Perspective ; In: Ahmad Hasan. *Analogical Reasoning in Islamic Jurisprudence*. Islamabad : Islamic Research Institute, 1986, p.5-121.

122. _____
"Early Modes of Ijtihad, Ray, Qiyas and Istihsan". *Islamic Studies* (Islamabad) 6:1 (1967) 47-79.
123. _____
"The Principle of Qiyas in Islamic Law: An Historical Perspective". *Islam,ic Studies* (Islamabad) 15:3 (Autum 1976) 201-210.
124. Faruki, Kemal A.
Ijtihad and Qiyas; In: Kemal A. Faruki. *Islamic Jurisprudence*. Karachi: Pakistan Publishing House, 1962, p.140-151.
125. _____
Isma and Qiyas; In: Kemali A. Faruki. *Islamic Jurisprudence*. Karachi: Pakistan Publishing House, 1962, p. 63-67.
126. Kamali, Mohammad Hashim
Qiyas (Analogical Deduction); In: Mohammad Hashim Kamali. *Principles of Islamic Jurisprudence*. Selangor Darul Ehsan : Pelanduk Publications, 1989, p.248-289.
127. _____
Qiyas (Anology) ; In: *The Encyclopedia of Religion*. New York : Macmillan , 1987, Vol.12. p.128-129.
128. Majid Khadduri (tr.)
On Analogy (Qiyas) ; In : Majid Khadduri. *Islamic Jurisprudence : Shafi is Risala*. Baltimore : The Johns Hopkins Press, 1961, p.288-294.
129. Muslehudding, Muhammad
Qiyas or Analogy; In : Muhammad Muslehuddin. *Philosophy of Islamic Law and the orientalisists*. Lahore : Islamic Publications, p.135-142.
130. Al-Razi, Abu Bakr Ahmad bin Ali
Principles of Muslim Jurisprudence (Chapters on Qiyas and ijtihad). Lahore : Al-Maktabat-e-Ilmiyyah, 1975, 69p.
131. Siddiqi, Nusrat Rashid
" The Early Modes of Ijtihad-Qiyas". *The Voice of Islam* (Karachi) 13:9 (June 1965) 475-487.
132. Weeramantry, C.G.
Qiyas (Reasoning by Analogy) ; In : C.G. Weeramantry. *Islamic Jurisprudence*. Houndmills : Macmillan Press, 1988, p.40-45.